ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Η ΥΠΕΡΕΝΔΟΞΗ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ

Τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἡ σημασία της

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
2007

Ἡ Ὑπερένδοξη Μεταμόρφωση
τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἡ σημασία της

Κείμενα:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως:
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα

Εἰκόνες ἐξωφύλλου:
Ἡ Μεταμόρφωση

Σειρά:
«Χριστολογικά» ἀριθμ. 6

Copyright:
Ἱερά Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Ὑμηττοῦ 47-51, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανή
Τηλ.: 210.72.24.123
www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-960-89616-3-0

Ἐκδοτική Παραγωγή
ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀριάνηπαθ 12-16, 116 36 Ἀθήνα
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

Ἡ Ὑπερένδοξη Μεταμόρφωση
τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἡ σημασία της

Τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

«Τίνι γάρ ἑορτή καί πανήγυρις; τίνι θυμηδία καί ἀγαλλίασις, ἀλλ' ἤ τοῖς φοβουμένοις τόν Κύριον...

Ἡμῖν εὐφροσύνη καί χαρά πᾶσα ἑόρτιος. Ἡμῖν ὁ Χριστός τάς ἑορτάς ἐκτετέλεκεν· οὐ γάρ ἔστιν χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν» (P.G. 96, 545).

Ὁ Πρύτανης τῶν θεολόγων Πατέρων Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός μ' αὐτούς τούς λόγους του στό προοίμιο τῆς ὁμιλίας του στήν θεία Μεταμόρφωση τοῦ Σωτῆρος καλεῖ τούς πιστούς νά ἑορτάσουν πνευματικά τήν ὑπερένδοξη Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Στίς Δεσποτικές ἑορτές καί γενικά στίς ἑορτές τῆς Ἐκκλησίας μας χαίρονται *«οἱ φοβούμενοι τόν Κύριον, οἱ πορευόμενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ»* (Ψαλμ. 127,1). Οἱ εὐσεβεῖς καί πιστοί ἄνθρωποι, ἀναγνωρίζουμε τίς γενόμενες ἀπό τόν Σωτήρα μας εὐεργεσίες γι' αὐτό τιμοῦμε καί γεραίρουμε τούς λυτρωτικούς σταθμούς, τά ὁρόσημα, τῆς ἐπίγειας ζωῆς Του, γιά τήν σημασία τήν ὁποία ἔχουν καί στήν προσωπική ζωή μας.

’Απαραίτητες ὅμως προϋποθέσεις γιά νά ἑορτάσουμε κατά τόν θεοφόρο Πατέρα εἶναι:

α) Νά ἀποθέσουμε ὅλο τό νέφος τῆς λύπης ἀπό τά γήινα, τό ὁποῖο ἐπισκοτίζει τόν νοῦ μας καί δέν μᾶς ἀφήνει νά ὑψωθοῦμε στά αἰώνια καί ἐπουράνια.

β) Νά περιφρονήσουμε τά ἐπίγεια, διότι τό πολίτευμά μας δέν εὑρίσκεται στήν γῆ.

Γράφει ὁ ἅγιος Πατέρας καί Διδάσκαλος τῆς εὐσεβοῦς πίστεώς μας στό προοίμιο τοῦ ὡς ἄνω λόγου: *«’Αποθώμεθα λύπης ἁπάσης νέφος ἐπισκοτούσης ἡμῖν τόν νοῦν, καί τοῦτον οὐκ ἐώσης πρός ὕψος ἐπαίρεσθαι. Πάντων τῶν γηίνων περιφρονήσωμεν, οὐκ ἐν γῇ γάρ ἡμῶν τό πολίτευμα. Πρός οὐρανόν τόν νοῦν ἐναποτείνωμεν, ὅθεν καί Σωτῆρα Χριστόν ἀπεκδεχόμεθα Κύριον»* (ἔνθ’ ἀνωτέρω).

Στήν ε΄ ἑορταστική ’Επιστολή του ὁ Θεοδώρητος Κύρου θεωρεῖ, ὅτι οἱ Δεσποτικές ἑορτές εἶναι ὑποθέσεις εὐεργεσιῶν καί δωρεῶν καί δίδει σωτηριολογική διάσταση στίς ἑορτές τῆς ’Εκκλησίας μας: *«Φροντίσιν ἡμᾶς καί λύπαις μετά τήν ἁμαρτίαν συζεύξας ὁ δημιουργήσας Θεός παρέσχεν ἡμῖν παρά ψυχῆς ἀφορμάς τάς θείας ἐν μέσῳ τεθεικώς ἑορτάς. Αἱ γάρ τούτων ὑποθέσεις καί τῶν θεοσδότων ἡμᾶς ἀναμιμνήσκουσιν δωρεῶν καί τήν παντελῆ τῶν ἀνιαρῶν προμηνύουσι λύσιν»* (Θεοδώρητος Κύρου, ’Επιστολή ‘Εορταστική Ε΄, PG 83, 1180).

α. Σταυρός καί Μεταμόρφωση.

’Αναζητοῦμε τήν πρώτη σημασία τοῦ γεγονότος αὐτοῦ στή θεανθρώπινη ζωή τοῦ ’Ιησοῦ Χριστοῦ καί στό μυστήριο τῆς πίστεως καί τῆς σωτηρίας μας. Εἶναι ὁ διά τοῦ πάθους δοξασμός τοῦ ’Ιησοῦ Χριστοῦ.

‘Η Μεταμόρφωση τοῦ ’Ιησοῦ Χριστοῦ ἔγινε σέ μία ἀποφασιστική στιγμή τῆς ζωῆς καί τῆς σωτήριας ἀποστολῆς Του. ’Αφοῦ ἀναγνωρίσθηκε ἀπό τούς μαθητές Του ὡς Μεσσίας μέ τήν ὁμολογία τοῦ Πέτρου *«Σύ εἶ ὁ Χριστός, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος»* (Ματθαίου ιστ΄ 16) ἀποκαλύπτει σ’ αὐτούς τόν τρόπο ἐκπληρώσεως τοῦ ἔργου Του: ‘Ο δοξασμός Του θά εἶναι ἡ ἀνάσταση, γεγονός ὅμως τό ὁποῖο προϋπο-

θέτει ἀπαραιτήτως νά διαβεῖ μέσα ἀπό τόν πόνο τοῦ σωτηρίου πάθους καί τόν ζωοποιό θάνατό Του.

Αὐτή ἡ συνάφεια δίδει στό γεγονός τήν σημασία, τήν ὁποία ἔχει μέσα στήν ζωή τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Χριστολογική σημασία) καί στήν καρποφορία του στή ζωή τοῦ χριστιανοῦ (σωτηριολογική σημασία). Νοηματοδεῖ τόν πνευματικό ἀγώνα τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι ὑποχρεοῦνται νά αἴρουν τόν σταυρό καί νά ἀκολουθοῦν τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ὁ Ὁποῖος εἶπε: *«Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καί ἀράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ καί ἀκολουθήτω μοι»* (Ματθ. ιστ΄ 24). Ὁ μαθητής τοῦ Χριστοῦ ὀφείλει νά μιμεῖται τόν δάσκαλο του, κατά τόν σαφῆ λόγο Του *«οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ Κυρίου αὐτοῦ, οὐδέ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν»* (Ἰωάννου ιγ΄ 16). Ὑποχρεοῦται νά θανατώνει τήν ἁμαρτία καί τά πάθη *«εἰς τοῦτο γάρ ἐκλήθητε, ὅτι καί Χριστός ἔπαθεν ὑπέρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ»* (Α΄ Πέτρου β΄ 21).

Αὐτό ἀκριβῶς τόν συσχετισμό ἐξέφρασε μέ τό βίωμά του ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν ἔγραψε στούς Ρωμαίους *«Λογίζομαι γάρ ὅτι οὐκ ἄξια τά παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρός τήν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς»* (Ρωμαίους η΄ 18). Κατά τήν ἔννοια αὐτή συνιστᾶται ἀπό τήν Γραφή ἡ ὑπομονή καί ἡ καρτερία στόν πνευματικό ἀγώνα καί στίς θλίψεις τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς.

6. Οἱ μάρτυρες τοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μυστηρίου.

Ὁ Κύριος διαλέγει ὡς μάρτυρες τοῦ γεγονότος τούς μαθητές ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θά γίνουν μάρτυρες τῆς ἀγωνίας Του στήν Γεθσημανῆ, τόν Πέτρο, τόν Ἰάκωβο καί τόν Ἰωάννη. Ὁ λόγος αὐτῆς τῆς ἐπιλογῆς ἑρμηνεύεται στό κοντάκιο τῆς ἑορτῆς:

«Ἐπί τοῦ ὄρους μετεμορφώθης, καί ὡς ἐχώρουν οἱ μαθηταί σου τήν δόξαν σου, Χριστέ ὁ Θεός, ἐθεάσαντο· ***ἵνα, ὅταν σέ ἴδωσι σταυρούμενον, τό μέν πάθος νοήσωσιν ἑκούσιον****, τῷ δέ κόσμῳ κηρύξωσιν ὅτι σύ ὑπάρχεις ἀληθῶς τοῦ Πατρός τό ἀπαύγασμα».*

Ὁ Κύριος ἐπέλεξε ἐπίσης ὡς μάρτυρες τοῦ γεγονότος ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἕτοιμοι νά δεχθοῦν τήν ἀποκάλυψη τῆς ἀλήθειας, αὐτῆς δηλαδή τῆς θεότητός Του, τήν ὁποία ἐπίστευαν καί ὁμολόγησαν.

Οἱ Ἀπόστολοι κατέγραψαν στά ἱερά κείμενά τους τήν μαρτυρία τους γιά τόν Ἰησοῦ Χριστό καί μᾶς τήν παρέδωσαν. Ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης ὁ θεολόγος γράφει περί τοῦ ἐνδόξου Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ *«ἐθεασάμεθα τήν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς Μονογενοῦς παρά πατρός, πλήρης χάριτος καί ἀληθείας»* (Ἰωάννου α΄ 14). Καί στήν πρώτη καθολική Ἐπιστολή γράφει: *«Ὅ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὅ ἀκηκόαμεν, ὅ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὅ ἐθεασάμεθα καί αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περί τοῦ λόγου τῆς ζωῆς»* (Α΄ Ἰωάννου α΄ 1-2). Ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων ἀπόστολος Πέτρος βεβαιώνει: *«Οὐ γάρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τήν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καί παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. Λαβών γάρ παρά Θεοῦ πατρός τιμήν καί δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπό τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὅν ἐγώ εὐδόκησα»* (Β΄ Πέτρου α΄ 16-18).

Σ' αὐτή τήν μαρτυρία θεμελιώθηκε ἡ Ἐκκλησία καί στηρίζεται ἡ σωτηρία μας.

γ. Οἱ θεοφάνειες στό Σινά καί στό Χωρήβ.

Τά συμβαίνοντα στό ὄρος θυμίζουν τίς θεοφάνειες, τίς ὁποῖες εἶδαν μέ τά μάτια τους ὁ Μωυσῆς στό ὄρος Σινά καί περιγράφεται στό βιβλίο τῆς Ἐξόδου. *«Εἶπε δέ Κύριος πρός Μωυσῆν. Ἰδού ἐγώ παραγίνομαι πρός σέ ἐν στύλῳ νεφέλης, ἵνα ἀκούσῃ ὁ λαός λαλοῦντός μου πρός σέ καί σοί πιστεύσωσιν εἰς τόν αἰῶνα. ἀνήγγειλε δέ Μωυσῆς τά ρήματα τοῦ λαοῦ πρός Κύριον. εἶπε δέ Κύριος πρός Μωυσῆν. Καταβάς διαμάρτυραι τῷ λαῷ καί ἅγνισον αὐτούς σήμερον καί αὔριον, καί πλυνάτωσαν τά ἱμάτια. καί ἔστωσαν ἕτοιμοι εἰς τήν ἡμέραν τήν τρίτην. τῇ γάρ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καταβήσεται Κύριος ἐπί τό ὄρος τό Σινά ἐναντίον παντός τοῦ λαοῦ»* (Ἔξοδος ιθ΄, 9 κ.ἑξ.) *«καί ἀνέβη* Μωυσῆς καί Ἰησοῦς εἰς τό

ὄρος, καί ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τό ὄρος καί κατέβη ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐπί τό ὄρος Σινά, καί ἐκάλυψεν αὐτό ἡ νεφέλη ἕξ ἡμέρας. καί ἐκάλεσε Κύριος τόν Μωυσῆν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐκ μέσου τῆς νεφέλης. τό δέ εἶδος τῆς δόξης Κυρίου ὡσεί πῦρ φλέγον ἐπί τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους ἐναντίον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. καί εἰσῆλθε Μωυσῆς εἰς τό μέσον τῆς νεφέλης καί ἀνέβη εἰς τό ὄρος καί ἦν ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καί τεσσαράκοντα νύκτας» (Ἔξοδος κδ΄ 15-19).

Καί ὁ Ἠλίας στό ὄρος τοῦ Θεοῦ, τό Χωρήβ καί ἀναφέρεται στό Τρίτο Βιβλίο τῶν Βασιλειῶν στό κεφάλαιο 19 στούς στίχους 7-18: *«καί ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος κυρίου ἐκ δευτέρου καί ἥψατο αὐτοῦ καί εἶπεν αὐτῷ· ἀνάστα φάγε, ὅτι πολλή ἀπό σοῦ ἡ ὁδός. Καί ἀνέστη καί ἔφαγε καί ἔπιε καί ἐπορεύθη ἐν τῇ ἰσχύϊ τῆς βρώσεως ἐκείνης τεσσαράκοντα ἡμέρας καί τεσσαράκοντα νύκτας ἕως ὄρους Χωρήβ καί εἰσῆλθεν ἐκεῖ εἰς τό σπήλαιον καί κατέλυσεν ἐκεῖ· καί ἰδού ῥῆμα Κυρίου πρός αὐτόν καί εἶπε τί σύ ἐνταῦθα Ἠλιού; καί εἶπεν Ἠλιού· ζηλῶν ἐζήλωκα τῷ Κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοί Ἰσραήλ· τά θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν καί τούς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ρομφαίᾳ, καί ὑπολέλειμμαι ἐγώ μονώτατος, καί ζητοῦσι τήν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν. καί εἶπεν ἐξελεύσῃ αὔριον καί στήσῃ ἐνώπιον Κυρίου ἐν τῷ ὄρει· ἰδού παρελεύσεται Κύριος καί ἰδού πνεῦμα μέγα κραταιόν διαλῦον ὄρη καί συντρίβον πέτρας ἐνώπιον Κυρίου, οὐκ ἐν τῷ πνεύματι Κύριος καί μετά τό πνεῦμα συσσεισμός οὐκ ἐν τῷ συσσεισμῷ Κύριος καί μετά τόν συσσεισμόν πῦρ οὐκ ἐν τῷ πυρί κύριος· καί μετά τό πῦρ φωνή αὔρας λεπτῆς κἀκεῖ Κύριος. Καί ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἠλιού, καί ἀπεκάλυψεν τό πρόσωπο αὐτοῦ ἐν τῇ μηλωτῇ ἑαυτοῦ καί ἐξῆλθε καί ἔστη ὑπό τό σπήλαιον· καί ἰδού πρός αὐτόν φωνή καί εἶπεν· τί σύ ἐνταῦθα Ἠλιού; καί εἶπεν Ἠλιού ζηλῶν ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ παντοκράτορι ὅτι ἐγκατέλιπον τήν διαθήκην σου οἱ υἱοί Ἰσραήλ· τά θυσιαστήριά σου καθεῖλαν καί τούς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ρομφαίᾳ, καί ὑπολέλειμμαι ἐγώ μονώτατος, καί ζητοῦσι τήν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν. Καί εἶπεν Κύριος πρός αὐτόν· πορεύου, ἀνάστρεφε εἰς τήν ὁδόν σου καί ἥξεις εἰς τήν ὁδόν ἐρήμου Δαμασκοῦ καί ἥξεις καί χρίσεις τόν Ἀζαήλ εἰς βα-*

σιλέα τῆς Συρίας. Καί τόν Ἰού υἱόν Ναμεσί χρίσεις εἰς βασιλέα ἐπί Ἰσραήλ· καί τόν Ἐλισαιέ υἱόν Σαφάτ χρίσεις εἰς προφήτην ἀντί σοῦ. καί ἔσται τόν σῳζόμενον ἐκ ρομαφαίας Ἀζαήλ θανατώσει Ἰού καί τόν σῳζόμενον ἐκ ρομφαίας Ἰού θανατώσει Ἐλισαιέ. καί καταλείψεις ἐν Ἰσραήλ ἑπτά χιλιάδας ἀνδρῶν, πάντα γόνατα, ἅ οὐκ ὤκλασαν γόνυ τῷ Βάαλ καί πᾶν στόμα, ὅ οὐ προσεκύνησεν αὐτῷ».

Ὁ Θεός στίς θεοφάνειες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης κάνει αἰσθητή τήν παρουσία Του μιλώντας *«ἐκ μέσου τοῦ πυρός καί τῆς νεφέλης»* (Δευτερονόμιον ε΄ 2-5). Στήν Μεταμόρφωση ὁ Κύριος ἐμφανίζεται ἐπί παρουσίᾳ τοῦ Μωυσῆ καί τοῦ Ἠλία ἐνώπιον τῶν μαθητῶν Του ἀκτινοβολώντας τήν ἀπαστράπτουσα δόξα τῆς θεότητός Του.

Σταδιακά καί κατά τήν πρόθεση καί τήν δεκτικότητα τῶν ἀνθρώπων γίνεται ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ ὡστόσο κατά τήν παροῦσα ζωή *«βλέπομεν γάρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δέ πρόσωπον πρός πρόσωπον»* (Α΄ Κορινθίους ιγ΄ 12).

δ. Τό δέος καί ἡ χαρά.

Ἡ θεαυγής δόξα προκαλεῖ τρόμο στούς μαθητές, δηλαδή θρησκευτικό δέος ἀπό τήν παρουσία τοῦ θείου. Τό ἴδιο συναίσθημα ἐδημιουργεῖτο καί στίς ἄλλες περιπτώσεις, τίς ὁποῖες ἀναφέρει ἡ Ἁγία Γραφή καί κατά τίς ὁποῖες ὁ Θεός παρεμβαίνει μέ τήν παρουσία Του ἤ τούς ἀπεσταλμένους Του ἤ τίς ἐνέργειές Του στή ζωή καί στήν ἱστορία. Ἀναφέρεται λ.χ. στόν Εὐαγγελισμό τῆς Παρθένου Μαρίας *«ἡ δέ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπί τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καί διελογίζετο ποταπός εἴη ὁ ἀσπασμός οὗτος»* (Λουκᾶ α΄ 29). Ἔτσι καί οἱ μαθητές, ὅταν εἶδαν μεταμορφωμένο καί ὑπερλάμποντα τόν Κύριο καί ἄκουσαν τήν φωνή ἐξ οὐρανοῦ *«ἔπεσον ἐπί πρόσωπον αὐτῶν καί ἐφοβήθησαν σφόδρα»* (Ματθαίου ιζ΄ 6).

Ὁ Κύριος δέν ἐγκατέλειψε τούς μαθητές Του νά βασανίζονται ἀπό τόν φόβο, γι' αὐτό τούς ἐπλησίασε *«ἥψατο αὐτῶν καί εἶπεν· ἐγέρθητε καί μή φοβεῖσθε»* (Ματθαίου ιζ΄ 7).

Αὐτό συνήθως συμβαίνει σ' ὅλες τίς ἔκτακτες καί θαυ-

μαστές ἐπεμβάσεις καί ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ. Καί στόν Εὐαγγελισμό ὁ Ἀρχάγγελος καθησυχάζει τήν Παρθένο Μαρία καί διαλύει τούς φόβους καί τούς δισταγμούς Της λέγοντάς Της *«μή φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γάρ χάριν παρά τῷ Θεῷ»* (Λουκᾶ α΄ 30).

Διαπιστώνουμε, ὅτι ὁ Κύριός μας γνωρίζοντας τίς ὑπαρξιακές ἀδυναμίες μας δέν μᾶς συντρίβει μέ τό βάρος τῆς δυνάμεώς Του, ἀλλά συγκαταβαίνει στήν ἀσθένεια τῆς φύσεώς μας καί μᾶς ἐνισχύει γιά νά βιώσουμε τό γεγονός τῆς κοινωνίας μας μετ' Αὐτοῦ. Μᾶς καθιστᾶ ἱκανούς γιά νά γίνουμε *«κοινωνοί θείας φύσεως»* (Β΄ Πέτρου α΄ 4).

Τά συναισθήματα τῶν μαθητῶν ἀπ' ὅσα συμβαίνουν καί βιώνουν εἶναι ἀνάμεικτα. Τό δέος διαδέχεται ἡ χαρά καί ὁ πόθος. Αὐτά ἐξέφρασε ἡ ἐπιθυμία τοῦ Πέτρου, ὅταν παρεκάλεσε τόν Κύριο *«Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι»* (Ματθαίου ιζ΄ 4).

Οἱ Προφῆτες ἀνήγγειλαν, ὅτι αὐτό θά συνέβαινε στούς μεσσιανικούς καιρούς, ὅτι ὁ Θεός θά κατοικήσει μέ τούς δικούς Του κατά τόν λόγο τῆς Ἁγίας Γραφῆς *«Καθώς εἶπεν ὁ Θεός ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καί ἐμπεριπατήσω, καί ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καί αὐτοί ἔσονταί μοι λαός»* (Β΄ Κορινθίους στ΄ 16). Κι αὐτό ζητοῦσε ὁ Πέτρος, ὁ ὁποῖος ὁμολόγησε τήν μεσσιανικότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπό τόν Μεσσία Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, νά μείνουν μαζί Του.

Αὐτή τήν ὑπόσχεση ἔδωσε ὁ Κύριος στούς μαθητές Του λίγο πρίν ἀποχωρισθεῖ ἀπ' αὐτούς ἀποχαιρετώντας τους *«ἔρχομαι καί παραλήψομαι ὑμᾶς πρός ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμί ἐγώ, καί ὑμεῖς ἦτε. καί ὅπου ἐγώ ὑπάγω οἴδατε, καί τήν ὁδόν οἴδατε»* (Ἰωάννου ιδ΄ 3-4).

Μ' αὐτή τήν προσδοκία ζοῦν οἱ πιστοί καί ἀγωνίζονται τόν καλό ἀγώνα τῆς κλήσεως καί τῆς πίστεώς τους, ὥστε σύμφωνα μέ τόν ἀποστολικό λόγο *«πάντοτε σύν Κυρίῳ ἐσόμεθα»* (Α΄ Θεσσαλονικεῖς δ΄ 17).

ε. Μεταμόρφωση καί Δευτέρα Παρουσία.

Ἡ Μεταμόρφωση εἶναι μία εἰκόνα τῆς Δευτέρας Παρουσίας, ὅταν ὁ Χριστός θά φανερωθεῖ. Σ' αὐτή τήν φανέρωση

ἀναφέρεται ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφοντας *«ὅταν ὁ Χριστός φανερωθῇ, ἡ ζωή ἡμῶν, τότε καί ὑμεῖς σύν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ»* (Κολοσσαεῖς γ΄ 4).

Σ' αὐτή τήν ἔνδοξη κατάσταση τῶν δικαίων ἀναφέρθηκε προφητικά ὁ Κύριος λέγοντας *«τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός αὐτῶν»* (Ματθαίου ιγ΄ 43).

Αὐτό τό ἐσχατολογικό νόημα δίδει ἡ πατερική ἑρμηνευτική στό ψαλμικό *«ὁ Θεός ἔστη ἐν συναγωγῇ θεῶν. ἐν μέσῳ δέ θεούς διακρινεῖ»* (Ψαλμ. 81 (82) 1).

Ἡ Μεταμόρφωση στήν Ἐκκλησία προδηλώνει τόν μελλοντικό αἰώνα, τό μυστήριο τῆς ὀγδόης ἡμέρας, γιατί τότε ὅλοι οἱ ἅγιοι θά μετέχουν στήν δόξα τοῦ Θεοῦ αἰώνια, ὅπως τήν εἶδαν *«καθώς ἠδύναντο»* δι' ὀλίγον οἱ Ἀπόστολοι στό Θαβώρ.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἐξηγώντας στήν ὁμιλία του στήν Μεταμόρφωση τόν λόγο γιά τόν ὁποῖο ἔγινε ἡ Μεταμόρφωση μετά ὀκτώ ἡμέρας ἀπό τούς λόγους τοῦ Κυρίου, ὅπως γράφει ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς (θ΄ 28-36), διδάσκει ὅτι: *«Ἑπτά αἰῶσιν ὁ παρών συμπεραίνεται βίος, ὀγδόη δέ ἡ μέλλουσα βιοτή ἀνηγόρευται, ὡς ὁ μέγας θεολόγος Γρηγόριος ἔφησε* (Λόγος εἰς τήν Πεντηκοστήν PG 36,432), *τό Σολομώντειον ρητόν* (Ἐκκλησιαστής ια΄ 2) *ἐξηγούμενος, δοῦναι μερίδα τοῖς ἑπτά τῷ παρόντι βίῳ, φάσκων, καί γε τοῖς ὀκτώ τῷ μέλλοντι· ἔδει δέ ἐν τῇ ὀγδόῃ τά τῆς ὀγδόης ἀποκαλύπτεσθαι τοῖς τελείοις· ὡς γάρ ὁ θεῖος ὄντως καί θεηγόρος Διονύσιος ἔλεξεν· οὕτως ὁ Δεσπότης ὀφθήσεται τοῖς ἑαυτοῦ τελείοις θεράπουσιν, ὅν τρόπον ἐν ὄρει Θαβώρ τοῖς Ἀποστόλοις τεθέαται»* (PG 96, 530).

Πανηγυρίζει δέ καί ὁ θεῖος Γρηγόριος Παλαμᾶς στήν ὁμιλία του στήν Μεταμόρφωση *«Διά τί γάρ ὁ μέν (ἤτοι ὁ Ματθαῖος) μετά ἕξ ἡμέρας εἶπεν, ὁ δέ (ἤτοι ὁ Λουκᾶς) ὑπερέβη καί τήν ἑβδόμην τῆς ὀγδόης μνησθείς; Διότι τό μέγα θέαμα τοῦ φωτός τῆς τοῦ Κυρίου Μεταμορφώσεως τῆς ὀγδόης (ἤτοι τοῦ μέλλοντος αἰῶνος) ἐστί μυστήριον· κατά τήν ὀγδόην γάρ δυνάμει κράτος ἐνεργείας ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεται»* (Ε.Π.Ε. τ. 10, § 6, σ. 362).

Ἡ Ἐκκλησία ὑπενθυμίζει καθημερινά τήν μελλοντική δόξα στούς ἀγωνιζόμενους πιστούς γιά νά ἐγκαρτεροῦν στούς πειρασμούς, δείχνει σέ ποιά κατάσταση θά ἔλθουν καί ἐπιβεβαιώνει, ὅτι *«οἱ τῷ ὕψει τῶν ἀρετῶν διαλάμψαντες, καί τῆς ἐνθέου δόξης ἀξιωθήσονται»* (τρίτο ἑσπέριο στιχηρό τροπάριο τῆς ἑορτῆς).

Πάντως ἡ δόξα τῆς Μεταμορφώσεως δέν εἶναι ἡ δόξα τῆς ἔσχατης Ἡμέρας. Ἡ ἀκτινοβολία της περιορίζεται μόνο στά ἐνδύματα καί στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως στήν Παλαιά Διαθήκη ἔδινε λάμψη στό πρόσωπο τοῦ Μωυσῆ (Ἐξόδου λδ΄ 29 ἑξῆς καί 35).

Εἶναι ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ (Λουκᾶ θ΄ 32), τοῦ ἀγαπημένου Υἱοῦ, ὅπως τό ἐδήλωσε ἡ φωνή *«ἐκ τῆς νεφέλης»*.

στ. Ἡ πατρική φωνή «αὐτοῦ ἀκούετε» (Ματθαίου ιζ΄ 5).

Ἡ φωνή πού ἄκουσαν οἱ Ἀπόστολοι ἐπικυρώνει τήν ἀποκάλυψη, τήν ὁποία ἔκανε ὁ Ἰησοῦς Χριστός στούς μαθητές Του, ἡ ὁποία εἶναι καί τό ἀντικείμενο τῆς συνομιλίας Του μέ τούς πρόκριτους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τόν Μωυσῆ καί τόν Ἠλία. Πρόκειται γιά τήν *«ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ»* (Λουκᾶ θ΄ 31).

Ἡ θεία φωνή προστάζει νά ἀκοῦμε Αὐτόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ Υἱός, ὁ Ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ (Λουκᾶ θ΄ 35).

Ἡ φωνή, ἡ ὁποία ἀντήχησε στό *«ὄρος τό ὑψηλόν»* (Ματθαίου ιζ΄ 1) στό νέο Σινά, ἀποκαλύπτει, ὅτι ἕνας νέος Νόμος θά ἀντικαταστήσει τό Νόμο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Εἶναι ὁ *«Νόμος τῆς πίστεως»*, τόν ὁποῖο ἀναλύει θεολογικά ὁ οὐρανοβάμων ἀπόστολος Παῦλος στίς ἐπιστολές του, ἰδιαιτέρως δέ στήν πρός Ρωμαίους, στά κεφάλαια γ΄ 21 καί ἑξῆς, δ΄ καί ε΄. Κατά τόν Νόμο αὐτό *«πάντες γάρ ἥμαρτον καί ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεάν τῇ αὐτοῦ χάριτι διά τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ... ἐπείπερ εἷς ὁ Θεός ὅς δικαιώσει περιτομήν ἐκ πίστεως καί ἀκροβυστίαν διά τῆς πίστεως. Νόμον οὖν καταργοῦμεν διά τῆς πίστεως; μή γένοιτο, ἀλλά νόμον ἱστῶμεν»* (Ρωμαίους γ΄ 23-24, 30-31).

Ἡ φωνή αὐτή ἀκόμη ὑπενθυμίζει τρεῖς προφητεῖες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης:

Ἡ πρώτη ἀφορᾶ στό Μεσσία καί τήν θεία υἱοθεσία Του: *«Κύριος εἶπε πρός με· Υἱός μου εἶ σύ, ἐγώ σήμερον γεγέννηκά σε»* (Ψαλμός β΄ 7).

Ἡ δεύτερη ἀναφέρεται στό Δοῦλο τοῦ Θεοῦ τόν Ἐκλεκτό Του: *«Ἰακώβ ὁ παῖς μου, ἀντιλήψομαι αὐτοῦ. Ἰσραήλ ὁ ἐκλεκτός μου, προσεδέξατο αὐτόν ἡ ψυχή μου. Ἔδωκα τό πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἐξοίσει»* (Ἡσαΐου μβ΄ 4).

Ἡ τρίτη ἀναγγέλλει τόν νέο Μωυσῆ: *«Προφήτην... ὡς ἐμέ ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτοῦ ἀκούσεσθε»* (Δευτερονόμιον ιη΄ 15). Ἡ προφητεία αὐτή σχετίζεται μέ τό λόγο τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου α΄ 17: *«ὅτι ὁ νόμος διά Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καί ἡ ἀλήθεια διά Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο».*

Νά ἀκούει ὁ ἄνθρωπος τόν Προφήτη σημαίνει νά ἀκούει τόν σαρκωμένο Λόγο, στό πρόσωπο τοῦ Ὁποίου ὁ πιστός ἀτενίζει τήν δόξα τοῦ Θεοῦ (Ἰωάννου α΄ 14).

ζ. Χριστολογική σημασία τοῦ γεγονότος.

Ἡ Μεταμόρφωση ἐπιβεβαιώνει τήν ὁμολογία τῆς Καισαρείας (Μάρκου η΄ 29) καί καθιερώνει τήν ἀποκάλυψη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Ὁποῖος πάσχει καί δοξάζεται καί τοῦ Ὁποίου ὁ θάνατος καί ἡ ἀνάσταση θά εἶναι ἡ ἐκπλήρωση τῶν Γραφῶν.

Ἡ Μεταμόρφωση ἀποκαλύπτει τό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ ἀγαπημένου καί ὑπερβατικοῦ Υἱοῦ, ὁ Ὁποῖος κατέχει τήν ἴδια τήν δόξα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Μεταμόρφωση φανερώνει τόν Ἰησοῦ καί τόν λόγο Του ὡς νέο Νόμο.

Προπορεύεται καί εἰκονίζει τό γεγονός τοῦ Πάσχα, τό ὁποῖο διά τῆς ὁδοῦ τοῦ σταυροῦ, θά ὁδηγήσει τό Χριστό στό ἀποκορύφωμα τῆς δόξας Του καί τοῦ υἱικοῦ ἀξιώματός Του.

Αὐτή ἡ προκαταβολική ἐμπειρία τῆς δόξας τοῦ Χριστοῦ ἔχει σκοπό νά στηρίξει τούς μαθητές γιά νά συμμετάσχουν στό μυστήριο τῆς ἄρσεως τοῦ σταυροῦ.

η. Κλήση καί πορεία μεταμορφώσεως.

«Ἡμεῖς δέ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τήν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι τήν αὐτήν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπό δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπό Κυρίου Πνεύματος» (Β΄ Κορινθίους γ΄ 18).

Οἱ πιστοί ἀφοῦ διά τοῦ βαπτίσματος ἐγίναμε μέτοχοι στό μυστήριο τοῦ θανάτου καί τῆς ἀναστάσεως, τό ὁποῖο προεικονίζει ἡ Μεταμόρφωση, καλούμεθα ἤδη ἀπό τώρα νά μεταμορφωνόμεθα συνεχῶς ὁλοένα καί περισσότερο μέ τήν χάρη τοῦ Κυρίου, ἕως ὅτου νά μεταμορφωθοῦμε ἐντελῶς καί πνευματικῶς στή δευτέρα Παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ κατά τό Φιλιππησίους γ΄ 20-21: *«ἡμῶν γάρ τό πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καί σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅς μετασχηματίσει τό σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς τό γενέσθαι αὐτό σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ κατά τήν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτόν καί ὑποτάξαι αὐτῷ τά πάντα».*

Μέσα στήν ἐπίγεια συμμετοχή μας στά πάθη τοῦ Χριστοῦ, κάθε αὐθεντική συνάντηση μέ τόν Κύριο Ἰησοῦ διαδραματίζει τόν ἴδιο ρόλο, στηρίζει τήν πίστη μας, ὅπως ἡ Μεταμόρφωση ἐστήριξε τήν πίστη τῶν μαθητῶν.

θ. Ὁ θεῖος ἔρως.

Ἡ δόξα τῆς Μεταμορφώσεως γεννᾶ στήν ψυχή τῶν πιστῶν τόν θεῖο ἔρωτα, ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται στό τελευταῖο τροπάριο τῆς θ΄ ᾠδῆς τοῦ δευτέρου κανόνα τῆς ἑορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως *«Ἔθελξας πόθῳ με, Χριστέ, καί ἠλλοίωσας τῷ θείῳ Σου ἔρωτι, ἀλλά κατάφλεξον πυρί ἀΰλῳ τάς ἁμαρτίας μου, καί ἐμπλησθῆναι τῆς ἐν Σοί τρυφῆς καταξίωσον, ἵνα τάς δύο σκιρτῶν μεγαλύνω, ἀγαθέ, παρουσίας Σου».*

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἀναφερόμενος στόν ἐνθουσιασμό τοῦ Πέτρου ἀπό τήν ἐμπειρία τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ γράφει στό λόγο του στήν Μεταμόρφωση τά ἑξῆς πανηγυρικότατα καί γλυκύτατα: *«Καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, τῷ Κυρίῳ ἔφησε· τίς γάρ ζόφον φωτός ἀνταλλάσσεται; ὁρᾶτε τόν ἥλιον τοῦτον, ὡς καλός, ὡς ὡραῖος, ὡς ἡδύς, ὡς ποθεινός ὡς ἐξαστράπτων καί*

ἔκλαμπρος, καί τήν ζωήν, ὡς γλυκεῖά τε καί ἐπέραστος, ἧς πάντες ἀντέχονται, καί πάντα δρῶσιν, ὡς ἄν ταύτης μή ἀστοχῆσαι. πόσῳ μᾶλλον δοκεῖτε τό αὐτοφῶς, ἐξ οὗ φῶς ἅπαν φωτίζεται, ποθεινότερον; καί πόσῳ γλυκυτέρα ἡ αὐτοζωή, ἐξ ἧς ἅπασα ζωή ζωοῦται καί μεταδίδοται, ἐν ᾗ πάντες ζῶμεν καί κινούμεθα καί ἐσμέν; οὐχ ὅλος γλυκασμός (ὁ Χριστός); οὐχ ὅλος ἐπιθυμία; οὐκ ἔστι λόγος, οὐκ ἔννοια τῆς ὑπεροχῆς τό μέτρον εἰκάζουσα· τοῦτο τό φῶς κατά πάσης τῆς φύσεως ἔχει τά νικητήρια· αὕτη ἡ ζωή, ἡ τόν κόσμον νικήσασα» (PG 96, 569B).

Λέγει δέ καί τά ἑξῆς ἐρωτοληπτικά ὁ Μακάριος Χρυσοκέφαλος, Ἀρχιεπίσκοπος Φιλαδελφείας στόν λόγο του στήν θεία Μεταμόρφωση: *«Τί δέ ποθεινότερον τῆς θεϊκῆς αὐτοῦ δόξης; οὐδέν τοῦ φωτός ἐκείνου γλυκύτερον, ἐξ οὗ φωτίζεται φωτιστική πᾶσα Ἀγγέλων τε καί ἀνθρώπων ταξιαρχία· οὐδέν τῆς ζωῆς ἐκείνης ἐρασμιώτερον, ἐν ᾗ πάντες ζῶμεν καί κινούμεθα καί ἐσμέν· οὐδέν ἡδύτερον τῆς ἀειζώου καλλονῆς· οὐδέν τερπνότερον τῆς ἀλήκτου εὐφροσύνης· οὐδέν ποθεινότερον τῆς ἀϊδίου χαρᾶς, τῆς πανευπρεποῦς εὐπρέπειας, καί τῆς ἀπεράντου μακαριότητος»* (Μακαρίου Χρυσοκεφάλου, Ἀρχιεπισκόπου Φιλαδελφείας, *Λόγοι Πανηγυρικοί 14*, ἔκδοσις Β. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1989, σ. 416).

ι. Τό καθῆκον τῶν πιστῶν.

Γιά τό καθῆκον τῶν πιστῶν παραθέτουμε τούς λόγους τοῦ Μακαρίου Χρυσοκεφάλου Ἀρχιεπισκόπου Φιλαδελφείας εἰς τήν ἑορτήν:

«Πίστεως οὖν ἡμῖν χρεία· πίστεως εἰλικρινοῦς, καί βίου λάμποντος, καί φαιδροῦ· καί διά τοῦτο φωτίσωμεν ἑαυτοῖς φῶς γνώσεως ὡς ἔτι καιρός κατά τόν ἱερόν Ὡσηέ· καί περιπατήσωμεν ὡς τέκνα φωτός κατά τόν θεῖον Ἀπόστολον· εὐαρεστήσωμεν ἐναντίον Κυρίου, ἐν φωτί ζώντων, καί ἐργασίᾳ τῶν αὐτοῦ προσταγμάτων, τηλαυγής γάρ ἡ ἐντολή Κυρίου· ἀνακαύσωμεν τήν φλόγα τῆς πρός Θεόν ἀγάπης, ἀναρριπίζοντος τοῦ ἀγαθοῦ Πνεύματος· καί ἀνάψωμεν τό πῦρ, ὅ ὁ Χριστός ἦλθε βαλεῖν ἐπί τῆς γῆς· ἵνα τήν ἀειφανῆ, καί ἄδυτον αὐτοῦ λαμπρότητα κατοπτεύσωμεν».

«Γενώμεθα τοιγαροῦν ὅλοι τῆς πανηγύρεως· καί τιμήσωμεν τήν Χριστοῦ Μεταμόρφωσιν, ἔργοις, καί λόγοις, τήν καλήν ἀλλοίωσιν ἀλλοιούμενοι· ἥν ἡ δεξιά τοῦ ὑψίστου χαρίζεται, καί ἀπό δόξης τῆς τῶν ὕμνων προσαγωγῆς εἰς δόξαν μεταμορφούμενοι τῆς ἀρίστης πολιτείας· καρποφορήσωμεν τῇ ἑορτῇ τήν τοῦ βίου εὐπρέπειαν. ρίψωμεν τά φαινόμενα, ὅτι πρόσκαιρα· βλέψωμεν πρός τά νοούμενα, ὅτι αἰώνια· ἀψώμεθα τῆς πρός ταῦτα φερούσης· καί τό περί τόν δεσπότην πυρσεύοντες φίλτρον διά πασῶν μέν ὁδεύσωμεν τῶν αὐτοῦ παιδεύσεων· ἅς δή ποιῶν τε, καί διδάσκων ἐξέθετο· διά πασῶν δέ ὑμνήσωμεν τῶν μεγαλουργιῶν αὐτοῦ· ἅς δή καί ἀθετούμενος ἐξειργάσατο· ἀπονεκρώσωμεν τάς φθοροποιούς τῶν ἡδονῶν ἐπιθυμίας, καί τάς ἀπρεπεῖς τοῦ θυμοῦ κατευνάσωμεν ὑλακάς· καταφρονήσωμεν τῶν παρόντων, ὡς ρεόντων· ἐπιθυμήσωμεν τῶν μελλόντων, ὡς μενόντων· τά μή σαλευόμενα τῶν κινουμένων, τά ἑστῶτα τῶν φευγόντων προτιμήσωμεν· καί ἵνα ἐκεῖνα κτησώμεθα, ταῦτα ἀποκτησώμεθα· βραχύς ὁ βίος· μακρά ἡ ἀντίδοσις· πραγματευσώμεθα τόν καιρόν· ἐκ τῆς παροικίας εἰς τήν κατοικίαν μεταskευασώμεθα· ὠνησώμεθα τοῖς φθειρομένοις, τά ἄφθαρτα· τοῖς διαρρέουσι, τά ἀΐδια· θησαυρίσωμεν ἑαυτοῖς τήν ἐκεῖθεν λαμπρότητα· δῶμεν τι μικρόν ἐνταῦθα, ἵνα ἐκεῖ τό μεῖζον λάβωμεν· μᾶλλον δέ καί πάντα δῶμεν ὑπέρ τοῦ πάντα χαρισαμένου, καί ἑαυτόν ὑπέρ πάντων δεδωκότος· πάντα δῶμεν Θεῷ, παρ' οὗ τά πάντα, ἵνα Θεόν ἀντί πάντων κερδήσωμεν· συγχωρήσωμεν, ἵνα συγχωρηθῶμεν· ἀφήσωμεν, ἵνα τύχωμεν ἀφέσεως· μηδέν ἔμπροσθεν θήσωμεν Θεοῦ, καί τῆς ἐκ Θεοῦ λαμπρότητος. ἀλλά σπουδῇ πάσῃ γενώμεθα καθαροί τῇ καρδίᾳ, καί εἰς ὄρος ἀπαθείας ἀναδράμωμεν, ὑψωθέντες ὡς ἐνόν κάτωθεν, ἵνα Χριστόν δοξαζόμενον προσβλέψωμεν, τόν κατελθόντα δι' ἡμᾶς ἄνωθεν· ἐκκαθάρωμεν τῆς ψυχῆς τό ὀπτικόν, ἵνα τῆς ὑπέρ νοῦν θεοπτίας ἀξιωθῶμεν» (ἔνθ' ἀνωτέρω σελ. 423-424).

